

HYT:n jäsenlehti

HUART Member bulletin

4/2018

Juttusarja yliopiston työtiloista

Keskusteluja Helsingin yliopiston uudesta
johdosta sekä nuorten tutkijoiden
asemasta Suomessa

Tieteentekijöiden liiton nuorten
tutkijoiden kysely 2017

Helsingin yliopiston tieteentekijät -
Forskarföreningen vid Helsingfors universitet

SISÄLTÖ

JULKAISIJA:
Helsingin yliopiston
tieteentekijät

Forskarföreningen vid
Helsingfors universitet ry

The Helsinki University
Association of Researchers
and Teachers (HUART)

PL 53 (Fabianinkatu 28)
00014 Helsingin yliopisto

TIEDOTUSVASTAAVA/
PÄÄTOIMITTAJA:
Olli-Pekka Kasurinen
hyt-tiedotus@helsinki.fi

TAITTO:
Gritten Naams

KANNEN KUVA:
Milla Talassalo

TAKAKANSI:
Unsplash

Tietoa jäseneksi
liittymisestä ja
osoitteenmuutokset:
hyt-toimisto@helsinki.fi

KOTISIVU:
www.hyt-ry.fi

HYT FACEBOOKISSA:
www.facebook.com/
HelsinginYliopiston-
Tieteentekijat

HYT TWITTERISSÄ:
@HytHuart

ISSN 2343-189X (verkkoversio)

4 - Väistyvän puheenjohtajan
tilinpäätös

6 - Pääluottamusmiehen palsta

7 - HYTin toimijat ensi vuodelle

8 - Juttusarja yliopiston työtiloista

10 - Keskusteluja Helsingin
yliopiston uudesta johdosta sekä
nuorten tutkijoiden asemasta
Suomessa

12 - Tieteentekijöiden liiton
nuorten tutkijoiden kysely 2017

Helsingin yliopiston vararehtori Tom Böhling oli mielissään HYTin järjestämästä Agora-keskustelutilaisuudesta 16. marraskuuta. Böhlingin mukaan tilaisuus rakensi dialogia hänen ja yliopiston hallituksen puheenjohtajan, presidentti Tarja Halosen välillä. Lue lisää tilaisuudesta tämän lehden sivuilta 10-13.

Kuvassa HYTin puheenjohtaja Linda Hart, Helsingin yliopiston hallituksen puheenjohtaja, presidentti Tarja Halonen ja yliopiston vararehtori Tom Böhling Agora-keskustelutilaisuudessa. Kuva: Milla Talassalo.

PUHEENJOHTAJAN PALSTA

VÄISTYVÄN PUHEENJOHTAJAN TILINPÄÄTÖS

Linda Hart

Vuosi 2018 lähenee loppuaan. Vastikään saimme valittua Helsingin yliopiston tieteenekijät ry:lle uuden puheenjohtajan, vuosina 2017–2018 varapuheenjohtajana toimineen Tommi Kokkosen. Hallituksessakin on uusia jäseniä ja varajäseniä. Hienoa, että uusia aktiiveja löytyy, ja luotavaisin mielin ojentan puheenjohtajan työvälineet seuraajalleni.

HYTin syyskokouksessa ehdotettiin ja hyväksyttiin sääntömuutoksia, jotka pyritään saamaan voimaan mahdollisimman pian: tärkein muutos on kahden varapuheenjohtajan malli. Tässä mallissa laajennetaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan aisa-
paria kolmen hengen tiimiksi, jonka on mahdollista edustaa yhdistystä eri verkostoissa ja johtaa puhetta sekä yhdistyksen hallituksen kokouksissa että yhdistyksen varsinaisissa kokouksissa. Toinen muutos oli stilistisempi: HYTin hallituksen varsinaisella jäsenellä oli ennen ”varamies”, nyt varsinaisella jäsenellä on ”varajäsen”.

Kaksivuotinen kauteni on pitänyt sisällään monia hienoja hetkiä, kuten 50-vuotisjuhlavuotemme 2017 monet tapahtumat, mutta loppuvuonna 2018 saimme myös hienosti näkyvyyttä, kun Helsingin yliopiston hallituksen puheenjohtaja, presidentti Tarja Halonen kunnioitti HYTin Agora-tilaisuutta tervehdyksellään ja läsnäolollaan 16. marraskuuta. Agorassa oli myös esillä painavaa asiaa ja arvovaltaisia panelisteja keskustelemassa Tieteentekijöiden liiton nuorten tutkijoiden työryhmän tuoreesta ”Hullun hommaa?” -raportista.

Tämän vuoden alussa käytiin, osin dramaattisten tunnelmien ja tapahtumien siivittämänä, yliopisto-sektorin työehtosopimusneuvottelut. Neuvottelujen syklin ollessa pari vuotta, voimme todeta, että kehitetäänpä itseämme, yhdistystämme, yhteistyötämme muiden paikallisyhdistysten ja liittojen kanssa ja järjestövalmiuttamme, koska jo vuoden 2019 lopussa aletaan taas tunnustella missä yliopistolaisten työehtojen kanssa mennään. Ja kuten Agora-tilaisuudessa todettiin, apurahatutkijat on otettava mahdollisimman laajasti osaksi työyhteisöjä – tästä on olemassa hyviä käytäntöjä ja esimerkkejä suomalaisissa yliopistoissa. Yhdessä pystymme enempään, ja yhdessä toimiminen on myös antoisaa! •

PÄÄLUOTTAMUSMIEHEN PALSTA

Tiina Niklander

Tämän vuoden työehtosopimusneuvottelujen seurauksena henkilökohtaisen suoriutumisen arviointiin tulee muutoksia. Ensi vuonna meillä on 9-portaisen luokittelun sijaan vain neljä kategoriaa ja niissäkin on sisällä täysi liukuma reunasta toiseen. Uusi järjestely astuu voimaan jo tammikuussa, mutta palkka ei muutu. Jokaisen henkilökohtaisen suoriutumisen prosenttiluku pysyy ennallaan ja sijoittuminen noihin kategorioihin määräytyy suoraan sen mukaan. Työnantajamme käyttää tästä termiä ”tehdään teknisenä muutoksena”.

Palkankorotuksista on sovittu tietty osuus käytettäväksi henkilökohtaisen suoriutumisen arviointeihin ja nämä keskustelut ovat vuorossa keväällä 2019, jotta korotukset saadaan kesäkuussa. Sopimuksessa on myös muutoksia siihen koska, kuinka usein ja kenen aloitteesta näitä keskusteluja käydään. Tästä tarkempaa tietoa löytyy jo nyt suoraan työehtosopimuksesta, mutta tiedotusta on tulossa myös keväällä lähempänä keskusteluajankohtaa.

Yliopiston omien talousennusteiden mukaan yliopisto tekee tänä vuonna tappiollisen tuloksen. Rehtorin mukaan tämä on täysin hallittu tilanne eikä uusia irtisanomisia tämän tappiollisen tuloksen vuoksi ole tulossa. Useamman vuoden tähtäimellä näin ei voida toimia, siksi säästöjä haetaan myös tiloja vähentämällä.

Nyt ennen eduskuntavaaleja on oikea hetki vaikuttaa tuleviin poliittisiin päättäjiin, jotta yliopistojen perusrahoituksen taso turvataan. Sekä tieteentekijöiden liitolla että yliopistolla on eduskuntavaali- ja hallitusohjelmataavoitteet. Liiton tavoitteet löydät liiton sivulta: <https://tieteentekijoidenliitto.fi/materiaali/vaali- ja hallitusohjelmataavoitteet> ja yliopiston tavoitteet Flamman sivulta: <https://flamma.helsinki.fi/>

[fi/HY378593](https://flamma.helsinki.fi/). Rahoituksen osalta molempiin on kirjattu tavoitteeksi vähintään yliopistoindeksin palauttaminen. Jos sitä ei saada nyt takaisin, niin voi olla, että muutaman vuoden päästä olemme pahimmillaan samassa tilanteessa kuin pari vuotta sitten, jolloin yliopisto teki säästöjä vähentämällä henkilöstöä. Nyt on siis meidän jokaisen oikea hetki vaikuttaa, jotta yliopistomme voi toimia jatkossakin hyvin ja sillä on riittävä rahoituspohja.

Kaikilla on taas näin joulukuussa kiire, kun kaikki erilaiset asiat pitäisi saada valmiiksi vuodenvaihteeseen mennessä. Jollain päättyy tutkimusprojekti ja sen rahoitus, toisella on kurssin loppukuulustelujen korjaamista ja kolmas viimeistelee julkaisua, jonka takaraja on muutaman viikon päässä. Tätähän meidän arkkemme on, mutta nyt juhlaikauden lähestyessä pitää sillekin varata aikaa.

Vuoden vaihteessa on useimmilla onneksi hiukan aikaa levähtää syksyn kiireistä ja tehdä suunnitelmia tulevalla vuodelle.

Hyvää joulua ja onnellista uutta vuotta 2019! •

HYTin toimijat ensi vuodelle on valittu

Tommi Kokkonen valittiin HYTin hallituksen uudeksi puheenjohtajaksi vuosille 2019–2020. Hallituksen muut tehtävät päätetään vuoden 2019 ensimmäisessä kokouksessa. Vuonna 2019 hallituksessa ovat:

Varsinainen jäsen

Isto Peltomäki
Mietta Lennes
Laura Kortesoja
Pirjo Nikula-Ijäs
Thomas Hackman
Matti Eräsaari
Kaj Stenberg
Linda Hart
Yvonne Holm
L.-M. Åberg-Reinke
Olli-Pekka Kasurinen

Henkilökohtainen varajäsen

Julia von Boguslawski 1.1.2019–31.12.2020
Gwenaëlle Beauvois 1.1.2019–31.12.2020
Heidi Rautalahti 1.1.2019–31.12.2020
Paul Tiensuu 1.1.2019–31.12.2020
Jussi Välvä 1.1.2019–31.12.2020
Natalija Gustavson 1.1.2019–31.12.2020
Annika Kanckos 1.1.2018–31.12.2019
Panu Minkkinen 1.1.2018–31.12.2019
Anna-Riikka Smolander 1.1.2018–31.12.2019
Syed Ashraful Alam 1.1.2018–31.12.2019
Heino Vänskä 1.1.2018–31.12.2019

Kuva: Unsplash/ Kelly Sikkema

JUTTUSARJA YLIOPISTON TYÖTILOISTA

Laura Kortesoja & Tapani Kaakkuriniemi

*Kolmiosaisessa juttusarjassa kuullaan puheenvuoroja eri näkökulmista yliopiston tilankäyt-
töön liittyen. Juttusarjan viimeisessä osassa kuullaan anonymi käyttäjäkokemus yliopiston
työtiloista yliopistonlehtorin näkökulmasta.*

Yliopistonlehtorin työ koostuu opetuk-
sesta ja tutkimuksesta, mutta työhön
sisältyy myös jonkin verran hallinto-
asioita. Haastattelemamme yliopiston-
lehtori työskentelee pääosin työpöytä-
sä ääressä, joskin toisinaan myös jonkin verran labo-
ratoriossa. Lisäksi yliopistonlehtorin työhön on hel-
posti sovitettavissa etätyö, joten myös kotona tulee
tehtyä silloin tällöin töitä.

Haastateltavamme työtila sijaitsee huoneessa,
jossa työskentelee hänen lisäkseen 3 henkilöä. Huone
on suunniteltu alun perin neljälle. Jokaisella on oma
työpöytä ja noin kymmenen hyllymetriä tilaa omil-
le tavaroille. Muutto on tapahtunut hiljattain ja haas-
tateltavamme kertoo työskennelleensä tätä ennen 20
vuoden ajan yhden hengen työhuoneessa. Aikaisem-
paan nähden kyseessä on ollut siis iso muutos, joka
on vaatinut totuttelemista, vaikkei kyse olekaan var-
sinaiseen avokonttoriin muuttamisesta.

Työrauha

Haastateltavan mukaan työrauha on tällä hetkel-
lä melko hyvä, koska huoneessa työskentelevät ovat
vain harvoin paikalla samaan aikaan. Lisäksi yhdel-
lä samassa huoneessa työskentelevällä on työpiste
muuallakin. Vastamelukuulokkeille ei ole ollut tar-
vetta, vaikka ne kuuluvat huoneen varusteluun. Huo-
neen kesken ollaan sovittu, että puhelimeen saa vas-
tata ja käydä lyhyet puhelinkeskustelut huoneessa,
mutta pidempiin puhelinpalaverihin täytyy varata
toinen tila.

Yksityisyys

Työtiloissa yksityisyyteen vaikuttavat niin akustiset
kuin visuaalisetkin elementit. Koska huoneessa on
sovittu, että lyhyet puhelinkeskustelut voi hoitaa työ-
huoneessa riippumatta muiden läsnäolosta, hoituu
omien asioiden hoitaminen työtilassa vaivattomas-
ti (esimerkiksi jos lapsi soittaa ja kysyy jotakin ko-
tiasiaa). Haastateltavan huoneessa on myös sermit,
jotka rajaavat tilan visuaalisesti sekä hyllyjä ja vaate-
kaappi, joissa voi säilyttää omia tavaroita.

Kommunikointi työhuoneessa

Yleisesti voisi ajatella, että samassa tilassa oleminen
suosii työasioiden kertomista työtovereille, kun ei
tarvitse lähettää sähköpostia, soittaa tai käydä toises-
sa huoneessa kertomassa asiaansa. Kuitenkin melua,
myös puhetta, pidetään usein välttämättömänä pa-
hana siirryttäessä monitiloihin. Haastateltavan työ-
tila on ollut kuitenkin hiljainen johtuen siitä, että ai-
nakin toistaiseksi ei kovin usein kaikki ole yhtä aikaa
paikalla. Lisäksi huoneessa työskentelevät ovat työ-
kentelytavoiltaan melko hiljaista väkeä. Haastatelta-
van mukaan enemmän häiritseekin melu, joka kuu-
luu ulkopuolelta vilkasliikenteiseltä kadulta, jolla lii-
kennöi myös paljon hälytysajoneuvoja sireenit soi-
den.

Viihtyisyys

Terveelliset, turvalliset ja toimivat työtilat nostavat
mielen virettä ja työn tuottavuutta. Kysyimme min-
käläisen koulu- tai yliopistoarvosanan haastateltava
antaa omalle työtilalleen. Haastateltavan työtilassa
työpöytä ja tuolit ovat uusia ja säädettäviä, eikä niis-
sä ole moittimista. Kirjahyllytilaa kaivattaisiin kui-
tenkin lisää. Arvosana: 9. •

”

Haastateltavamme kertoo työskennelleensä tätä
ennen 20 vuoden ajan yhden hengen työhuoneessa.

Aikaisempaan nähden kyseessä on ollut siis
iso muutos, joka on vaatinut totuttelemista,
vaikkei kyse olekaan varsinaiseen avokonttoriin
muuttamisesta.

Jutun kuva on Helsingin yliopiston
mediapankista. Kuvaaja: Veikko Somerpuro.

KESKUSTELUJA HELSINGIN YLIOPISTON UUDESTA JOHDOSTA SEKÄ NUORTEN TUTKIJOIDEN ASEMASTA SUOMESSA

Olli-Pekka Kasurinen

Helsingin yliopiston tieteentekijät järjesti perinteiseksi muodostuneen Agora-keskustelutilaisuuden perjantaina 16.11.2018 Porthanian PII-salissa. Tällä kertaa tilaisuus järjestettiin yhteistyössä Tieteentekijöiden liiton kanssa. Tällä kertaa tilaisuudessa oli kaksi erillistä teemaa. Ensin Helsingin yliopiston uusi johto esittytyi ja sen jälkeen keskusteltiin Tieteentekijöiden liiton nuorempien tutkijoiden työryhmän laatimasta raportista, joka käsitteli nuorten tutkijoiden tilannetta Suomessa.

Tilaisuuden avasi Helsingin yliopiston tieteentekijöiden puheenjohtaja Linda Hart, joka avauspuheenvuorossaan kysyi sitä, mihin Helsingin yliopisto on matkalla, kun sillä on nyt uusi hallitus ja rehtoraatti. Ensimmäisenä puheenvuoron sai Helsingin yliopiston hallituksen puheenjohtaja, presidentti Tarja Halonen. Presidentti Halosen mukaan rahoituksen muuttuminen on vaikeuttanut yliopistojen pitkäjänteistä koulutuksen ja tutkimuksen suunnittelua. Erilaisten rahoituslähteiden yhteensovittamisessa on ongelmia ja Helsingin yliopisto on onnistunut paremmin kansainvälisen kuin kansallisen rahoituksen hankkimisessa. Presidentti Halonen sanoi Helsingin yliopiston haluavan luoda vakautta nuorille tutkijoille ja hänen mielestään yliopiston hallituksen tulisi ottaa aiempaa vahvempi vastuu organisaatiosta. Hallinto on mennyt yritysmäisempään suuntaan, mutta tavoitteena olisi luoda tehokas, osallistuva ja demokraattinen hallinto, vaikkakin tavoitteen saavuttaminen tulee olemaan haastavaa.

Presidentti Halosen jälkeen puheenvuoron sai Helsingin yliopiston vararehtori Tom Böhling, joka

edusti tilaisuudessa uutta rehtoraattia. Böhling toivoi, että turbulentit vuodet olisivat yliopiston osalta jo takanapäin. Rehtoraatin tavoitteena on palauttaa luottamus yliopistoon ja sekä henkilöstöä että opiskelijoita halutaan osallistuttaa strategiatyöhön. Rehtoraatti pyrkii myös olemaan helposti lähestyttävä ja haluaa kuulla kentän kuulumisia, minkä vuoksi Böhling on jalkautunut kampuksille. Erityisesti hän haluaa kehittää esimiestyötä, joka sai Sue Scottin raportissa moitteita. Böhling kertoi myös, että tiedekuntiin on tulossa tilatoimikunnat ja toivoi, että Topelian tilakysymysten kaltaiset epäonnistumiset voitaisiin jatkossa välttää. Böhlingin esitelmän jälkeen hän ja presidentti Halonen vastailivat yleisön kysymyksiin, jotka sivusivat puheenvuoroissa käsiteltyjä teemoja.

Tilaisuuden toisen puoliskon käynnisti Tommi Kokkonen, joka esitteli nuorempien tutkijoiden työryhmän laatiman ”Hullun hommaa? Tieteentekijöiden liiton kysely nuorille tutkijoille 2017” -raportin (Raportin sisällöstä kerrotaan tarkemmin sivulla 12). Raportin pohjalta käytiin paneelikeskustelu, jonka panelisteina olivat Helsingin yliopiston vararehtori Tom Böhling, tiedeasianneuvos Erja Heikkinen Opetus- ja kulttuuriministeriöstä, Professoriliiton puheenjohtaja Jouni Kivistö-Rahnasto, sekä Elinkeinoelämän keskusliiton osaamisen ja koulutuksen edunvalvonnasta vastaava johtaja Riikka Heikinheimo.

Tom Böhlingin mielestä esimiestyön ja kunnollisen väitöskirjaohjauksen puutteet ovat järkyttäviä. Hän koki myös ongelmaksi sen, että vain kymmenesosa väitöskirjantekijöistä voidaan palkata työsuhteeseen. Hän myönsi säätiörahoituksen tärkeyden yli-

”

(HY:n vararehtorin) Tom Böhlingin mielestä esimiestyön ja kunnollisen väitöskirjaohjauksen puutteet ovat järkyttäviä. Hän koki myös ongelmaksi sen, että vain kymmenesosa väitöskirjantekijöistä voidaan palkata työsuhteeseen.

opistolle, mutta harmitteli sitä, että säätiöt myöntävät rahaa pääsääntöisesti vain lyhyinä patkinä. Hän toivoi, että raha kanavoitaisiin nykyistä enemmän yliopistojen kautta pidempiin projekteihin. Hänen mielestään olisi myös tärkeää korjata apurahatutkijoiden ja työsuhteisten välinen epätasa-arvoinen asema. Apurahatutkijoille tulisi tarjota työtilat ja heidät tulisi ottaa mukaan henkilökunnan rientoihin.

Erja Heikkisen mukaan Opetus- ja kulttuuriministeriö kokee ongelmaksi sen, että jatko-opiskelijointa on kymmenen kertaa enemmän kuin väittelijöitä vuodessa. Rahaa riittäisi paremmin, jos jatko-opiskelijoiden määrä saataisiin laskemaan siten, että jatko-opiskelijointa on vain neljä kertaa enemmän kuin väittelijöitä. Ministeriö haluaisi lyhentää tohtorintutkinnon keston 3,5-4 vuoteen. Lisäksi hänen mielestään esimiesasemaan joutuvalle tutkijalle pitäisi olla osin pakollista esimieskoulutusta saatavilla, mikä korjaisi ohjaukseen liittyviä ongelmia. Tohtorin tutkintoa suorittavien keskinäisestä epätasa-arvosta Heikkinen oli sitä mieltä, että jos on samoilla kriteereillä päässyt tekemään tutkintoa, niin pitää olla samat oikeudet ja velvollisuudet.

Jouni Kivistö-Rahnasto painotti sitä, että väitöskirjatutkijoiden joukossa on monenlaisia ohjattavia. Osa kirjoilla olevista tohtorintutkinnon tekijöistä ei tee tutkintoaan aktiivisesti muiden palkkatöiden vuoksi. Aktiiviset tutkinnonsuorittajat joutuvat kilpailemaan vähäisistä resursseista. Vaikka yliopistoilla olisi halua tarjota mahdollisimman monelle mahdollisuus tehdä sitä työtä, mitä he itse haluavat, niin rahaa on vähän jaettavaksi ja se kaikki on kilpailtua. Tämä on tehtävä selväksi jatko-opiskelijoinniksi halua-

ville, eikä heille saa luoda liian ruusuista kuvaa tutkijanurasta. Myös Kivistö-Rahnaston mielestä apurahansaajat tulee pitää mukana yliopiston työyhteisössä, eivätkä he saa joutua sen ulkopuolella. Hän toivoi myös apurahan verovapauden korottamista.

Riikka Heikinheimo korosti ensimmäisenä, ettei elinkeinoelämä ole paha, vaikka näin yliopistoilla usein ajatellaankin. Pikemminkin elinkeinoelämä tulisi nähdä mahdollisuutena, sillä se haluaa rekrytoida tutkijoita palvelukseensa. Heikinheimo toivoi, että yliopistoilla olisi mahdollisimman varhain uraohjausta ja painotti sitä, että rahoituksen hankkiminen on osa tutkijanuraa. Uraohjauksen hän toivoi panostavan erityisesti siihen, että yliopiston ulkopuolisia ammatillisia vaihtoehtoja esiteltäisiin ja tässä tulisi tehdä yhteistyötä yritysten kanssa. Heikinheimon mukaan aikajänne on maailmassa lyhenyt, tämä näkyy myös tutkimusrahoituksessa, jossa pitkiä rahoituspäätöksiä on annettu vain vähän. Yliopistojen ja tutkijoiden pitäisi etsiä aiempaa enemmän kansainvälisiä rahoituslähteitä. Heikinheimo korosti myös yrittäjyyttä ja kertoi monien tohtorien työllistyneen perustamalla yrityksen oman osaamisena ympärille.

Paneelikeskustelun jälkeen puheenjohtaja Hart kiitti panelisteja ja päätti tilaisuuden. •

TIETEENTEKIJÖIDEN LIITON NUORTEN TUTKIJOIDEN KYSELY 2017

Tommi Kokkonen

Tieteentekijöiden liiton nuorten tutkijoiden työryhmä toteutti nuorille tutkijoille suunnatun kyselyn 2017. Sen pohjalta tehty raportti julkaistiin HYTin ja liiton yhteistyössä järjestämässä Agora-tapah-
tumassa, jossa vieraana oli myös HY:n hallituksen puheenjohtaja presidentti Tarja Halonen. Joidenkin arvioiden mukaan presidentti Halonen kuuntelikin tarkkaavaisesti raportin esittelyä, siksi huolestuttavia monet siinä esitellyistä tuloksista olivat.

Kysely toteutettiin vuonna 2017 internet-lomakkeella ja siihen saatiin 1870 vastausta. Kysely oli suunnattu nuorille tutkijoille eli väitöskirjatutkijoille ja hiljattain (1-4 vuotta sitten) väitelleille. Näin määriteltynä ”nuori tutkija” vastaa jotakuinkin englanninkielisiä termejä early career researcher ja early stage researcher. Euroopan nuorten tutkijoiden etujärjestö Eurodoc käyttää myös termiä junior researcher, jolla tarkoitetaan uransa alkuvaiheessa olevaa tutkijaa, joka ei ole vielä täysin vakiinnuttanut paikkaansa itsenäistä tutkimusta tekevänä tutkijana. Vaikka kyseessä ovat uransa alkuvaiheessa olevat tutkijat, ovat he yliopistojen suurin henkilöstöryhmä (yli kolmannes henkilöstövuosista).

Nuorten tutkijoiden asemasta on oltu enenevässä määrin kiinnostuneita, sillä valmistuneiden tohtorintutkintojen määrä on kasvanut voimakkaasti 1990-luvulta lähtien. Koska akateemisten positioiden määrä ei ole kasvanut likimainkaan samassa suhteessa, valmistuneiden tohtoreiden urapolut ovat muuttuneet siitä, millaisia ne kenties joskus ovat olleet – suurin osa valmistuvista tohtoreista päätyy töihin muualle kuin yliopistoihin. Kilpailu positiosta on lisännyt akateemisen uran epävarmuutta varsinkin sen alkutaipaleella. Tämä näkyy kyselyn tuloksissa: nuoret tutkijat ovat huolissaan työuransa epävarmuudesta.

Huoli uran epävarmuudesta, työuran ja rahoituksen sirpaleisuus, matala ansiotaso ovat eräitä seikkoja, jotka nousivat esiin kyselyn tuloksista. Monilla oli ollut useita rahoituslähteitä (apuraha, työsuhde tai vastaava) väitöskirjatyönsä aikana – yli neljänneksellä jopa viisi tai useampia. Käytännössä monet joutuvat hakemaan työnsä rahoitusta useita kertoja väitöskirjaprosessin aikana – ei siis ihme, että rahoituksen hakemiseen kului monen mielestä liikaa aikaa. Vastaajien nykyinen työsuhde oli tyypillisesti korkeintaan vuoden mittainen (n. 52 % vastaajista). Helsingin yliopisto erottuu tässä hieman edukseen, sillä väitöskirjatutkijoista yli 40 %:lla on neljän vuoden työsopimus. Vertailu hiljattain väitelleiden osalta ei ole mielekäästä vastaajajoukon pienuuden vuoksi.

Koska tohtoreiden urat ovat nykyisin mitä moninaisempia, uraohjauksen merkitys korostuu. Riittävä uraohjaus voisi auttaa tunnistamaan uramahdollisuuksia sekä hankkimaan relevanttia osaamista, mikä voisi lieventää myös työurasta koettua epävarmuutta. Kaksi kolmannesta vastaajasta kuitenkin katsoo, ettei ole saanut uraohjausta. Myös akateemiseen ohjaukseen olisi kiinnitettävä huomiota ja kehitettävä käytänteitä, jotka takaavat riittävän ohjauksen. Vastaajista noin neljännes, Helsingin yliopiston osalta noin kolmannes, ei ollut mielestään saanut riittävästi ohjausta väitöskirjatyönsä aikana. Myös esimiestyössä näyttäisi HY:ssä olevan kehitettävää, sillä yli 40 % vastaajista ilmoitti, ettei heidän esimiehensä käy heidän kanssaan säännöllisiä kehityskeskusteluja. Muissa yliopistoissa vastaava luku on hieman alle 30 %. HY:n vastaajista yli puolet myös koki, ettei heille ollut kerrottu heidän oikeuksistaan työntekijöinä ja yliopistotyönantajan tarjoamista palveluista – muista vastaajista näin koki noin kolmannes.

”

Huoli uran epävarmuudesta, työuran ja rahoituksen sirpaleisuus, matala ansiotaso ovat eräitä seikkoja, jotka nousivat esiin kyselyn tuloksista.

Raportissa annettiin monia suosituksia nuorten tutkijoiden aseman parantamiseksi. Osa näistä on toki valtakunnallisesti sovittavia tai yliopistojen päättävällä ulkopuolella olevia asioita, kuten apurahakausien pituus, apurahan määrä tai työehtosopimuksessa sovittavat palkat. Hyvin suuri osa koskee kuitenkin asioita, jotka koskevat esimerkiksi yliopistojen henkilöstöpolitiikkaa ja jotka toteutetaan nimenomaan yliopistotasolla. Tutkijanuran alun ammattimaisuutta olisi vahvistettava, mikä tarkoittaa väitöskirjatutkijan rekrytoinnin näkemistä nimenomaan rekrytointina (ei tohtorikoulutettavan tai -opiskelijan ottamisena). Olisi pyrittävä solmimaan pidempiä työsopimuksia ja huolehdittava lähiesimiestyön riittävydestä. Myös akateemisen sekä uraohjauk-

sen kehittämiseksi ovat suurelta osin yliopistotason asioita, vaikka valtakunnallisesti sovittavat kriteerit esimerkiksi ohjaussopimuksista ja hyvien käytänteiden jakaminen ovat varmasti myös avainasemassa. Hyvin toteutettuna ohjaus- ja esimieskäytännöt tukevat nuorten tutkijoiden jaksamista ja integroitumista työyhteisöön. Apurahatutkijoiden asemaan on kiinnitettävä erityistä huomiota, etteivät he jää väliinpuotoajiksi muodollisen työsopimuksen puuttumisen vuoksi. Heille on taattava täysivaltainen asema yliopistoyhteisön jäsenenä esimerkiksi erityisten affiliaatiosopimuksin. On myös luovuttava työhuonevuokrasta, joita osa apurahansaajista joutuu yliopistolle maksamaan voidakseen tehdä siellä töitä. •

Agora-keskustelutilaisuuden panelistit vasemmalta, Helsingin yliopiston vararehtori Tom Böhling, osaamisen ja koulutuksen edunvalvonnasta vastaava johtaja Riikka Heikinheimo (EK), puheenjohtaja Jouni Kivistö-Rahnasto (Professoriliitto), sekä tiedeasianneuvos Erja Heikkinen (OKM). Kuva: Milla Talassalo.

Joulumieltä ja menestystä tulevalle vuodelle!

Julglädje och ett framgångsrikt nytt år!

Season's greetings and a prosperous New Year!

HELSINGIN YLIOPISTON TIEEENTEKIJÄT RY

FORSKARFÖRENINGEN VID HELSINGFORS UNIVERSITET

HELSINKI UNIVERSITY ASSOCIATION OF RESEARCHERS AND TEACHERS